

**Г О Д И Ш Е Н Д О К Л А Д З А 2019 год.
за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие
на община Борино за периода 2014 - 2020 г.**

(Изготвен на основание Закона за регионално развитие и във връзка с чл.91 от ППЗРР)

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ - НЕОБХОДИМОСТ ОТ ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОРИНО ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 Г.

II. МЕТОДИКА - ОПИСАНИЕ НА ОБЩИТЕ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

III. АНАЛИЗ НА ПРОМЕНИТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ НА ОБЩИНАТА

IV. ОЦЕНКА/ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

V. ПРЕДВИДЕНИ ДЕЙСТВИЯ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЯ, ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

I. ВЪВЕДЕНИЕ - НЕОБХОДИМОСТ ОТ ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОРИНО ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 Г. :

Общинският план за развитие на община Борино за периода 2014-2020г. е приет с Решение от 2014 г. на Общински съвет – село Борино.

Той е основният документ за стратегическо планиране на местното развитие на територията на общината. Документът е в съответствие със Стратегия “Европа 2020”, Националната програма за развитие: България 2020, Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Регионалният план за развитие на Южен централен район за планиране (2014-2020г.) и Областна стратегия за развитие на област Смолян (2014-2020г.) Изпълнението на общинския план за развитие се отчита на основата на данните от системата за наблюдение и оценка на общинския план за развитие, като следва да се изготвят *годишни доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие*. Кметът на общината носи отговорността за тяхното представяне за одобрение пред Общински съвет.

Настоящият Годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие, обхваща периода от 01 януари 2019 г. до 31 декември 2019 г. и съдържа информация за:

1. Общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално - икономическите условия в общината;
2. Постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:
  - а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
  - б) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;
  - в) мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
  - г) мерките за прилагане принципа на партньорство.
4. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

II. МЕТОДИКА - ОПИСАНИЕ НА ОБЩИТЕ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ:

Наблюдението и оценката на изпълнението на Общинския план за развитие, като неделима част от документите за регионално развитие, се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите, които допринасят за регионалното развитие.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предметът на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, общинският съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

Изготвянето на Годишния доклад за 2019 година, относно изпълнение на Общинския план за развитие на община Борино за периода 2014 – 2020 г., е изцяло съобразен със заложените визия, стратегически цели, приоритети и мерки, които са следните:

Визия: „Община Борино – балансирано развита територия, постигнала устойчив икономически растеж на базата на налични ресурси, съхранена околна среда, инвестиции в човешкото развитие и трансграничното сътрудничество”

Стратегическа цел 1: Насърчаване на местното икономическо развитие за разнообразяване на икономическите дейности, базирани на налични ресурси, квалифицирани кадри и привличане на инвестиции

Предвижда се с постигането на Стратегическа цел 1 да се създадат реални предпоставки за икономическото развитие на региона, който към момента се характеризира със слабо развити икономически дейности, предимно в сферата на първоначална обработка на дървен материал, шивашка промишленост и полупазарно земеделие.

Основните приоритети на Стратегическа Цел 1 се формулират по следния начин:

Приоритет 1.1. Създаване на благоприятна бизнес среда за развитието на бизнеса

Мярка 1. Подкрепа от страна на местните власти за стимулиране на предприемачеството

Мярка 2. Предоставяне на подкрепа на съществуващи предприятия

Мярка 3. Развитие на партньорството

Приоритет 1.2. Насърчаване на развитие на земеделието и подобряване на състоянието на горите за производство на продукти с повишена добавена стойност и увеличаване на заетостта в общината

Мярка 4. Развитие на екологично земеделие

Мярка 5. Развитие на модерно животновъдство

Мярка 6. Поддържане и подобряване на състоянието на горите

Приоритет 1.3. Развитие на туризъм, валоризиращ културно-историческото наследство и природния потенциал на общината

Мярка 7. Изграждане на туристическа инфраструктура и атракции

Мярка 8. Създаване и развитие на собствен туристически бранд

Стратегическа цел 2: Териториално развитие – предпоставка за социално-икономическо развитие, съхраняване на природното и културно богатство и повишаване качеството на живот

Основните приоритети на Стратегическа Цел 2 се формулират по следния начин:

Приоритет 2.1. Развитие на техническата инфраструктура, осигуряващо условия за формиране на подобрена жизнена и бизнес среда

Мярка 1. Комплексно планиране и устройство на територията

Мярка 2. Ремонт и реконструкция на общински пътища и уличните мрежи в населените места

Мярка 3. Изграждане на нова и реконструкция на съществуваща водоснабдителна и канализационна инфраструктура

Приоритет 2.2. Постигане на енергийна независимост на общината

Мярка 4. Изследване на потенциала за енергийна независимост

Мярка 5. Повишаване на енергийната ефективност и ВЕИ

Приоритет 2.3. Благоустрояване на населените места

Мярка 6. Изграждане на зелени зони (паркове и зелени площи)

Мярка 7. Подобряване на достъпността в населените места

Приоритет 2.4. Опазване на околната среда и природните ресурси, енергийна ефективност, запазване на биоразнообразието, предотвратяване на екологични рискове

Мярка 8. Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии

Мярка 9. Предотвратяване на бедствия и аварии

Мярка 10. Подобряване управлението на отпадъците

Стратегическа цел 3: Развитие на човешките ресурси чрез подобряване на социалната инфраструктура, достъпността и качеството на публичните услуги

Основните приоритети на Стратегическа Цел 3 се формулират по следния начин:

Приоритет 3.1. Създаване на условия за пълноценно развитие на човешките ресурси

Мярка 1. Подобряване на състоянието и обхвата на социалната инфраструктура (образователна, здравна, спортна и културна)

Мярка 2. Адаптиране на образователната система към демографските тенденции за осигуряване на качествени образователни услуги

Мярка 3. Обновяване на материалната и техническа база за повишаване качеството на образованието, културата, спорта и социалните услуги в община Борино

Приоритет 3.2. Подкрепа за услуги, допринасящи за намаляване на безработицата в общината и повишаване на заетостта и доходите

Мярка 4. Подкрепа на образователната система за прилагане на изискванията за „учене през целия живот“ и „учене чрез работа“

Мярка 5. Осигуряване на заетост и социална интеграция на безработни лица и групи в неравностойно положение

Приоритет 3.3. Социално включване и подкрепа за услуги

Мярка 6. Разнообразяване и разширяване на обхвата на предоставяните социални услуги в общността

Приоритет 3.4. Съхраняване и развиване на културната идентичност и създаване на условия за оползотворяване на свободното време, културен живот и спорт

Мярка 7. Съхраняване и развитие на общинския културен календар

Мярка 8. Развитие на спортно-физическата активност на населението

Приоритет 3.5. Подобряване на институционалната среда и на административния капацитет в помощ на бизнеса и подобряване обслужването на населението

Мярка 9. Въвеждане на комплексно административно обслужване

Мярка 10. Трансфер на добри практики за подобряване на местното самоуправление чрез изграждане на партньорства с други общински администрации

Мярка 11. Повишаване на компетенциите и квалификацията на общинските служители за предоставяне на услуги с високо качество и ефективност

Мярка 12. Разработване и прилагане на мерки за повишаване на информираността на гражданите за общинската политика и услуги

Мярка 13. Засилване на трансграничното и международно сътрудничество

III. АНАЛИЗ НА ПРОМЕНИТЕ В СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ НА ОБЩИНАТА

През последните няколко години българската икономика се развива в условията на след кризисен период. Въпреки възстановяване на голяма част от икономическите дейности, все още като че ли не могат да се достигнат параметрите от преди кризата. Един от важните показатели в тази посока е все още намаленото потребителско търсене. А както знаем, то се увеличава с увеличаване на работните места и респективно с увеличаване доходите на населението.

Както към периода на разработване на ОПР 2014-2020 г. на община Борино, така и към настоящия момент в рамките на общината се наблюдава неблагоприятна тенденция към по-слаби темпове на икономическо развитие в сравнение с тези за страната.

Основните изводи и заключения в социално-икономически аспект за 2019 г. са следните:

- Демографските параметри на община Борино са влошени, населението макар и бавно, все пак намалява през последните години.

- По данни на Главна Дирекция „Гражданска Регистрация и Административно Обслужване” към 31.12.2019 г. населението на община Борино по постоянен адрес е 3847 души, по настоящ адрес е 3255.

- През предходните две години за общината е било респективно: 3254-31.12.2018г.; 3293-31.12.2017 г. по настоящ адрес;

През 2019 г. всички общини в област Смолян имат отрицателен естествен прираст. За областта е минус 9.7%. Сравнително малък по абсолютна стойност е коефициента на естествен прираст в община Борино, която се нарежда до общините Рудозем, Доспат и Мадан. Коефициентът на естествения прираст общо за страната през 2019 г. е минус 6.7%;

През 2019г. община Борино е втората община в област Смолян с положителен механичен прираст -2,6 %.

Механично движение на населението по пол в община Борино към 31.12.

Възраст	2017			2018			2019		
	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст
Общо	31	89	-58	40	66	-26	69	61	8
Мъже	13	45	-32	19	32	-13	37	30	7
Жени	18	44	-26	21	34	-13	32	31	1

- Наблюдава се тенденция на застаряване на населението, като застаряването е по-силно изразено при жените, в предвид на това, че те живеят по-дълго; Към 31.12.2019г. общия коефициент за възрастова зависимост за областта е 56,7% или на всяко лице в зависимите възрасти /под 15 и над 65 години / се падат приблизително две активни лица. В община Борино този коефициент е 50,3%, който е един от най-благоприятните за областта, след община Доспат.

Тенденцията на остаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - **под, във и над трудоспособна възраст.**

Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват, както остаряването на населението, така и законодателните промени при определянето на възрастовите граници на населението при пенсиониране. За 2019 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 61 година и 4 месеца за жените и 64 години и 2 месеца за мъжете.

- По отношение на раждаемостта данните за община Борино са малко по-оптимистични: при среден коефициент на обща раждаемост за областта 6,2%, то за Борино е - 7,8%. Средно за страната е 8,8%;

- В териториален аспект /област Смолян/относителният дял на извънбрачните живородени е най-нисък в Борино - (31.6%) ;

- Смъртността в Борино е 12.5%, при средно 15,9% за областта;
- Броя на сключените бракове определя коефициента на брачност, който за 2019г. в областта е 3%, за Борино е 4.5%, което е най-високия коефициент за областта;
- Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез коефициента на демографско заместване, който показва съотношението между броя на влизашите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизашите от трудоспособна възраст (60 - 64 години).
Към 31.12.2019 г., съотношението в община Борино е 38%;
- Равнището на безработица в общината е по-високо в сравнение със средното за страната - 4,2%. За Борино е 14,57%, като година по-рано е била: 17,3%;
- За община Борино водещите сектори в икономиката са селско, горско и рибно стопанство, дърводобивната промишленост, преработвателна промишленост (мандри и дървопреработване), шивашката и текстилна промишленост, туризма, държавните администрации и учреждения;
- Бизнесът в Борино е относително активен, като почти 2/3 са еднолични търговци, а броят на едноличните дружества с ограничена отговорност е сравнително малък, както има и самоосигуряващи се хора като земеделски производители;
- В областта на социалната политика, усилията на община Борино са насочени към запазване на създадените и изграждане на нови социални услуги в общността, вкл. и в домашна среда;
- Записани учаци в училищата в община Борино за последните три години: 2016/2017г.-175; 2017/2018г.-153; 2018/2019г.-160.

Както се вижда тенденцията е към намаляване на децата в училищата.

- Общинският бюджет за 2019 година предвижда средства, както за отделните общински програми, имащи пряко отношение към реализацията на ОПР, така и по отделни функции, съгласно Единната бюджетна класификация. В разходите по функции се изпълниха инвестиции за постигане на плановите цели или за дейности, свързани с реализация на плана, така и такива за текуща издръжка на персонала и за дейности, нямащи пряко отношение към плана.

IV. ОЦЕНКА/ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие на община Борино отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики.

За целите на плана са използвани два вида индикатори: *индикатори за резултат* и *индикатори за въздействие*. Индикаторите обхващат както физически характеристики (параметри), така и финансови по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план за развитие за взети предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014-2020 г. и стратегическите индикатори за степента на интегриране и изпълнение на глобалните цели, свързани с опазване на околната среда, в регионалната политика и планиране. Във връзка с гореизложеното представяме на Вашето внимание проекти изпълнени през 2017 г., 2018 година и 2019г.:

Реализирани проекти в община Борино през 2017 / 2018/2019 година

№	Наименование на проекта	Общ размер на изплатени средства /в лева, с вкл. ДДС/	Източници на финансиране	Приоритет / Специфична цел / Мярка съгласно ОПР 2014 – 2020г.	Резултати от проекта
1.	„Благоустрояване на централна част с. Ягодина и с. Буйново и изграждане на спортна и детска площадка с. Борино, общ. Борино“ПО ОБОСОБЕНИ ПОЗИЦИИ:ОП 1 - „Благоустрояване на централна част с. Ягодина“ОП2 - „Благоустрояване на централна част с. Буйново“ОП 3 - „Изграждане на детска площадка с. Борино“ ОП 4 - „Изграждане на спортна площадка с. Борино“	77968 лв.	Със средства на Община Борино / ПМС № 209 / 18.08.2016г.		Площадката е с определена площ, оборудване, предвидени различни видове и количества строителни дейности съобразени със състоянието на конкретната площадка за осигуряване на безопасни игри съгласни изискванията на Наредба № 1 / 12.01.2009г. на МРРБ.

2.	Изграждане на „Интегрирана ВиК система и ПСОВ С. Борино, обл. Смолян I-ви етап“	2916654.55	Безвъзмездна финансова помощ от ПУДООС		Възлагането на настоящата поръчка е свързано с подобряване на условията за живот на населението, чрез осигуряване на достъп до качествена водоснабдителна и канализационна инфраструктура, освен това, този проект ще се затвори цикълът на пълната канализационна мрежа на с. Борино.
3.	„Ремонт на общински пътища и улици и подмяна на участъци от съществуващата водопроводна и канализационна мрежа на територията на община Борино“ по две обособени позиции: ОП 1 – „Ремонт на общински пътища и улици на територията на община Борино“ ОП 2 – „Подмяна на участъци от съществуващата водопроводна и канализационна мрежа на територията на община Борино“	124 526лв.	Със средства на Община Борино		Неотложен ремонт на общински обекти /улици, пътища, водопровод и канализация/ на територията на Община Борино.
4.	„Изготвяне на технически проекти и упражняване на авторски надзор при изпълнението им за нуждите на община Борино“ по три обособени позиции: ОП 1 – „Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа на територията на община Борино включваща следните подобекти: улици в с. Борино, улици в с. Буйново, улици в с. Ягодина“; ОП 2 – „Реконструкция на път Борино – м. Кастракли – III етап“	494 885лв.	Министерство на Земеделието, към момента на откриване на обществената поръчка не е осигурено необходимото финансиране за нейното изпълнение.	ПРСР за периода 2014 – 2020г. Мярка 7 “Основни услуги и обновяване на селата в селските райони”, Подмярка 7.2“Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“	Избор на изпълнител, на когото да се възложи изготвянето на технически проекти и осъществяване на авторски надзор, при реализацията на обектите, предмет на всяка обособена позиция, включени в предмета на обществената поръчка. По този начин ще се окаже експертна проектантска помощ на Община Борино в процеса на устойчивото социално-икономическо развитие, което е неразривно свързано с инвестиции в съществуваща и създаване на нова инфраструктура и подобряване качеството на предлаганите услуги за населението на общината.

	ОП 3 – „Реконструкция и рехабилитация на път „Тешел – Буйново - Кожари“				
5.	„Ремонт и рехабилитация на уличната мрежа на територията на община Борино“	440 052лв.	Със средства осигурени от държавния бюджет, с постановление № 153 / 28 юли 2017г. на МС на Р. България.		При изпълнение на поръчката се извършват СМР във връзка с необходимостта от благоустрояване на настилката на улици и бордюри, чрез ремонт и възстановяване, полагане на асфалтови настилки, постигане на равна и плавна повърхност на улиците за максимален комфорт при пътуване, осигуряване на добро отводняване и безопасност на движение на всички участници в него.
6.	“Инженеринг – проектиране, авторски надзор и изграждане на ПСОВ с. Борино, обл. Смолян”	2418163	Отпускане на финансова помощ в полза на Община Борино, въз основа на Договор с МФ, средствата се отпускат , чрез трансфер от Държавния бюджет		Изграждане на Пречиствателна станция за отпадни води, с която да се предотврати изливането на битово-фекалните води в р. Боринска, която в този участък е чувствителна зона. Изливането създава редица екологични проблеми и по-конкретно: застрашава здравето и увеличава риска от заболявания на населението на с. Борино, нарушават се равновесието на екосистемите в зоната.
7.	„Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на с. Борино“	548 934лв.	Със средства от националния бюджет МРРБ		Подобряване на условията за живот на населението, чрез осигуряване на достъп до качествена водоснабдителна система.
8.	„Доставка на готова храна – топъл обяд“ в СУ „Н. Вапцаров“ с. Борино и в ДГ „Дъга“ с. Ягодина по проект „Предоставяне на социална услуга „Топъл обяд“ на територията на Община Борино“	110 485лв.	ФЕПНЛ за периода 2014 – 2020г., в съответствие с ПМС № 37 от 23.02.2015г.		Община Борино чрез Агенцията за социално подпомагане, осигурява безплатна топла храна на 115 лица, попадащи в целеви групи: самотно живеещи лица и семейства, лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях.
9.	„Избор на изпълнител на консултантски	2 520 лв.	Към момента на обявяване на		С настоящото възлагане с избор на изпълнител и

	услуги по чл. 166 от ЗУТ“ за следните обекти: “Инженеринг – проектиране, авторски надзор и изграждане на ПСОВ с. Борино, обл. Смолян” и „Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на с. Борино“		обществената поръчка не е осигурено необходимото финансиране за нейното изпълнение.		сключване на договор за оценка на съответствие на инвестиционните проекти и упражнен строителен надзор на посочените по-горе обекти.
10.	„Реконструкция и рехабилитация на общински път SML 2030 от път III-197 – с. Борино до с. Чала, км 0+000 до км 8+760, Община Борино“ОП 2 „Реконструкция и рехабилитация на общински път SML 3033 от път III-197 – с. Борино – м. Кастракли, от км 2+305 до 4+649.23, Община Борино“	6307589.41лв..	ПРСР договор № 21/07/2/0/00333 от 19.04.2018г. сключен между Община Борино и ДФ „Земеделие“,		Целта на проекта е възстановяване и подобряване транспортно-експлоатационните качества и товаро носимоспособността на настилка на двата пътя, с оглед осигуряване условия за безопасност на движението и добро отводняване на пътното платно. Проектът е разработен с технически елементи, съответстващи на проектната скорост в отделните хомогенни участъци от пътищата и техническо задание за проектиране, съгласно изискванията на действащата нормативна уредба, при условието за максимално придържане към съществуващото положение (габарити и нивелета) на двата пътя. Строежът е III категория, съгласно чл.6, ал.1, т. 1 от Наредба №1 за номенклатурата за .
11.	Избор на изпълнител за осъществяване на строителен надзор на СМР по проект : „Реконструкция и рехабилитация на общински път SML 2030 от път III-197 – с. Борино до с. Чала, км 0+000 до км 8+760, Община Борино“ОП 2 „Реконструкция и рехабилитация на общински път SML 3033 от път III-197 – с. Борино – м. Кастракли, от км 2+305 до 4+649.23, Община Борино“	51600.00лв.	ПРСР договор № 21/07/2/0/00333 от 19.04.2018г. сключен между Община Борино и ДФ „Земеделие“,		Целта на проекта е възстановяване и подобряване транспортно-експлоатационните качества и товаро носимоспособността на настилка на двата пътя, с оглед осигуряване условия за безопасност на движението и добро отводняване на пътното платно. Проектът е разработен с технически елементи, съответстващи на проектната скорост в отделните хомогенни участъци от пътищата и техническо задание за проектиране, съгласно изискванията на действащата нормативна уредба, при условието за максимално придържане към съществуващото положение

					(габарити и нивелета) на двата пътя. Строежът е III категория, съгласно чл.6, ал.1, т. 1 от Наредба №1 за номенклатурата за
12.	Доставка на готова храна - топъл обяд“ по проект „Предоставяне на социална услуга „Топъл обяд“ на територията на община Борино	81937.50лв.	Договор № BG05FMOP001-3.002-0056-C03 по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане, съфинансирана от Фонда за европейско подпомагане на най - нуждаещите се лица за периода 2014-2020, процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05FMOP001-3.002 „Осигуряване на топъл обяд – 2016-2020” ФЕПНЛ за периода 2014 – 2020г		Подпомагане на нуждаещи се групи население от населените места на община Борино чрез предоставяне на услугата „топъл обяд“,а именно : 1.Лица и семейства на месечно подпомагане по реда и условията на чл.9 от Правилника за подпомагане на Закона за социално подпомагане; и 2.Самотно живеещи лица и семейства,получаващи минимални пенсии –за осигурителен стаж и възраст,за инвалидност,наследствени пенсии ; пенсия , несвързана с трудова дейност;
13.	Извършване на строително-монтажни работи по проект „Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа на територията на Община Борино включваща четири обособени позиции : Обособена позиция № 1: „Реконструкция и рехабилитация на улици в с. Борино - ул. „Надежда“ от О.Т.325,326 до О.Т. 327, ул. „Доспатска“ от О.Т.177 до О.Т.189, ул. „Юбилейна“ от О.Т.189 до О.Т.345, ул. „Гео Милев“ от О.Т.87 до О.Т.89, ул. „Цар Самуил“ от	1263355.54лв.	ДБФП № BG06RDNP001-7.001-0153-C01 от 02.05.2019 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа на територията на Община Борино“, финансиран по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби		При изпълнение на поръчката се извършват СМР във връзка с необходимостта от благоустрояване на настилната на улици и бордюри, чрез ремонт и възстановяване, полагане на асфалтови настилки, постигане на равна и плавна повърхност на улиците за максимален комфорт при пътуване, осигуряване на добро отводняване и безопасност на движение на всички участници в него.

	<p>О.Т.87,81 до О.Т.80, ул. „Арда“ от О.Т.81,82,83 до О.Т.355 и ул. „Пролет“ от О.Т.78,79 до О.Т.81“ Обособена позиция № 2:</p> <p>„Реконструкция и рехабилитация на улици в с. Буйново - улица от О.Т. 199 до 53 и улица О.Т.242-о.т.234“ Обособена позиция № 3:</p> <p>„Реконструкция и рехабилитация на улици в с. Ягодина - улица от О.Т.116 до О.Т.104“ Обособена позиция № 4:</p> <p>„Реконструкция и рехабилитация на улици в с. Кожари - от П.Т 18,17,16,15 до П.Т 12.“</p>		<p>инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програмата за развитие на селските райони за периода (ПРСР) 2014 -2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).</p>		
14.	<p>Изграждане и оборудване на спортна инфраструктура в с.Ягодина,общ.Борино</p>	112713.38лв.	<p>Подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ на мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от ПРСР 2014 – 2020г., съфинансирана от ЕЗФРСР</p>		<p>С настоящата поръчка се цели изграждане в село Ягодина спортно игрище за футбол и волейбол, което да отговаря на съвременните изисквания относно настилките и съоръженията. Дейностите, предмет на настоящата обществена поръчка, ще се извършват в УПИ I, кв.11, село Ягодина, Община Борино, област Смолян.</p>
15.	<p>„Извършване на строително-монтажни работи по проект „Реконструкция и рехабилитация на общински път „Тешел – Буйново – Кожари“ от о.т. 280 до о.т. 311 и улица в с. Ягодина от о.т. 102 до о.т. 191“ включваща следните две обособени позиции:</p>	423306.00	<p>№ BG06RDNP001-19.026-C01 от 02.09.2019г. между Община Борино, ДФ „Земеделие“ и МИГ „Високи западни Родопи – Борино – Доспат – Сърница“ по подмярка 19.2</p>	В процес на изпълнение	

	<p>Обособена позиция № 1: „Реконструкция и рехабилитация на улица в с.Ягодина от о.т. 102 до о.т. 191“;</p> <p>Обособена позиция № 2: „Реконструкция и рехабилитация на общински път „Тешел- Буйново-Кожари“ от о.т. 280 до о.т. 311“,</p>		<p>„Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г., съфинансирана от европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.</p>	
--	--	--	--	--

ИНФОРМАЦИЯ

ЗА ЗНАЧИМИ СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЕКТИ,

ИЗПЪЛНЯВАНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БОРИНО ОБЛАСТ СМОЛЯН ПРЕЗ 2019 г., ФИНАНСИРАНИ ОТ ДРУГИ ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ ИЗВЪН ТЕЗИ ПО ОПЕРАТИВНИТЕ ПРОГРАМИ

Наименование на източника на финансиране и съответната програма	Наименование на проекта	Бенефициент (наименование, местонахождение)	Въздействие (резултати) от извършените по проекта дейности за местното развитие	Статус на проекта (приключил, в процес на изпълнение през 2019 г.)	Общ размер на договорените средства	Изплатени средства
държавен бюджет ПМС	Ремонт на обекти общинска собственост по обособени позиции: <i>Обособена</i>	община Борино, с.Борино,с.Чала, с.Кожари,с.Ягодина		приключил	101793.31	101793.31

	<p><i>Позиция 1</i> „Ремонт вътрешен водопровод с.Борино – Гл.клон I, от т.34 до т.38, Клон 37 – от т.41 до т.273, Клон 33 и Клон 31 от т.246 до т.245;</p> <p><i>Обособена Позиция 2</i> „Ремонт на подпорна стена в с. Чала, община Борино“;</p> <p><i>Обособена Позиция 3</i> „Ремонт на кметство в село Чала и в село Кожари, община Борино“;</p> <p><i>Обособена Позиция 4</i> „Изграждане на обществена тоалетна в с. Ягодина“, община Борино“;</p>					
<p>Централен бюджет /ПМС</p>	<p>Реконструкция на довеждащ водопровод от извора до водоема на с. Кожари, Община Борино, Област</p>	<p>община Борино, с.Борино</p>		<p>В процес на изпълнение</p>	<p>323880.00</p>	<p>-</p>

	Смолян					
държавен бюджет /ПМС	<p>„Инженеринг – проектиране, упражняване на авторски надзор и изграждане на подпорни стени в община Борино“, включващ следните подобекти разделени на обособени позиции:</p> <p>Обособена позиция №1: „Проектиране и възстановяване на подпорна стена за укрепване на улица над УПИ XXVIII – XXX“ с. Борино“;</p> <p>Обособена позиция № 2: „Проектиране и изграждане на подпорна стена за укрепване на път IV-19772 Тешел-Буйново при км. 6 + 720“</p>	община Борино, с.Борино и общински път Тешел-Буйново		Не е осигурено финансиране	600045.60	-
държавен бюджет /ПМС	Ремонт на улична мрежа на територията на община	община Борино, с.Борино		приключил	489858.82	489858.82

	Борино					
държавен бюджет/ПМС	Ремонт на улична мрежа на територията на община Борино	община Борино, с.Борино		приключил	550000.00	550000.00
държавен бюджет/ПМС	Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на с.Борино по ул. „Христо Ботев“, ул. „Родопи“, ул. „Ален мак“, ул. „Надежда“ и ул. „Топола	община Борино, с.Борино		приключил	200000.00	200000.00

През 2019 година община Борино реализира редица мерки и дейности с капиталови разходи (*цели и собствени средства*), които също допринесоха за постигане на целите и приоритетите на ОПР на община Борино за периода 2014-2020 г., както следва:

СПРАВКА

за планираните и извършени капиталови разходи в Община Борино

за периода от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г.

№ по ред	Наименование на обекта	Първоначален бюджет за 2019 г.	Уточнен бюджет към 31.12.2019 г.	Отчет към 31.12.2019 г.	Параграф/подпараграф от ЕБК	Договор №/дата и изпълнител
1	2	3	4	5	6	7
	ЦЕЛЕВА СУБСИДИЯ					
1	Ремонт улица „Панорама“ с.Борино	25714	25605	24717	51-00	Договор №33/12.04.19г. /ИСА 2000 ЕООД
2	Ремонт улици 4 бр.с.Ягодина/ПМС 315/19.12.2018г и ЦС от РБ	266829	162891	162891	51-00	Договор №32/11.04.2019г./“ИСА 2000 „ЕООД

3	Ремонт канализация улица „Арда",с.Борино	15000	14993	14993	51-00	Договор №33/12.04.19г. /ИСА 2000 ЕООД
4	Ремонт гараж с.Борино	12000	11 985	11985		Договор №33/12.04.19г. /ИСА 2000 ЕООД
5	Подпорна стена с.Буйново	15000	14375	14375	51-00	Договор №33/12.04.19г. /ИСА 2000 ЕООД
6	Подпорна стена с.Кожари	24000	23967	23967	51-00	Договор №33/12.04.19г. /ИСА 2000 ЕООД
7	Реконструкция вътрешно водопроводна мрежа с.Борино по ул.“ Христо Ботев“,ул.Родопи,ул.А лен мак,ул.Надежда,ул.Топ ола /ПМС 315/19.12.2018г.	200000	200000	199888	51-00	Договор №32/11.04.2019г./“ИСА 2000 „ЕООД
8	Ремонт ул.Турлата от о.т.288 до о.т.336/ПМС 315/19.12.2018г.	64112	64112	64063	51-00	Договор №32/11.04.2019г./“ИСА 2000 „ЕООД
9	Ремонт ул.Опълченска от о.т.98 до о.т. 97/ ПМС/315/19.12.2018г.	17890	17890	17890	51-00	Договор №32/11.04.2019г./“ИСА 2000 „ЕООД
10.	Ремонт на улица Рожен от о.т.46 до ПИ 937/ПМС /315/19.12.2018г.	42547	42547	42547	51-00	Договор №32/11.04.2019г./“ ИСА 2000 „ЕООД
11.	Ремонт ул.Кавказ от о.т.262 до ул.тупик /ПМС 315/19.12.2018г.	41894	41894	41894	51-00	Договор №32/11.04.2019г./“ИСА 2000 „ЕООД
12	Ремонт на ул.Комсомолска от о.т. 262 до ул.тупик/ПМС/315/19. 12.2018г.	47837	47837	47837	51-00	Договор №32/11.04.2019г./“ИСА 2000 „ЕООД
13	Ремонт на ул.Зора от о.т. 23,о.т.26 до о.т.29/ПМС/315/19.12.2018г.	87508	87508	87508	51-00	Договор №32/11.04.2019г./“ИСА 2000 „ЕООД
14	Ремонт на ул.Еделвайс от о.т.226 до ул. Орфей	9110	9110	9110	51-00	Договор №32/11.04.201

	/ПМС/315/19.12.2018г.					9г./"ИСА 2000 „ЕООД
15.	Ремонт на ул.Омана от о.т. 61 до о.т.61 до о.т.58/ПМС/315/19.12.2 018г.	61234	61234	61234	51-00	Договор №32/11.04.201 9г./"ИСА 2000 „ЕООД
16.	Ремонт на ул.Христо Ботев от о.т. 53 до о.т. 56/ПМС/315/19.12.201 8г.					Договор №32/11.04.201 9г./"ИСА 2000 „ЕООД
17.	Ремонт пряка ул. Персенк от о.т. 88 до о.т.15/ПМС/315/19.12.2 018г.	32439	32439	32439	51-00	Договор №32/11.04.201 9г./"ИСА 2000 „ЕООД
18.	Реконструкция на външен довеждащ водопровод до с.Кожари,община Борино/ПМС/315/19.12 .2018г	360000	360000	-	51-00	Договор №32/11.04.201 9г./"ИСА 2000 „ЕООД
19.	Ремонт път Тешел— Буйново-Ягодина	4997	4997	4997	51-00	Договор №33/12.04.19г. /ИСА 2000 ЕООД
20.	Ремонт сграда кметство Ягодина	12000	11980	11980	51-00	Договор №33/12.04.19г. /ИСА 2000 ЕООД
ДРУГИ СРЕДСТВА						
1.	Ремонт вътрешна водопроводна мрежа с.Борино/МРРБ	962352	262372	262372	51-00	Договор №62/14.12.201 7г./"ИСА 2000 ЕООД
2.	Реконструкция и рехабилитация общински път SML2030 до път III- 197 Борино-Чала км.0+000 до км.8+760 /ДФЗ	4761690	2149913	2140740	51-00	Договор №169/08.10.20 18г./ "ИСА 2000" ЕООД
3.	Реконструкция общински път SML3033 от път III- 197Борино – м.Кастракли км.2+305 до 4+649,23-ДФЗ –РА и ЦС от РБ	1546361	1250000	1241578	51-00	Договор №169/08.10.20 18г./ "ИСА 2000" ЕООД
4.	Подпорна стена на път IV-19772 км.7+100	366356	174256	1737640	52-06	Договор №170/10.10.20

	ПМС №125/29.06.2018г.					18г./ САЯ ГРУП ЕООД
5.	Подпорна стена ул.Алеко ,кв.26 с.Борино /ПМС №125/29.06.2018г	273541	125824	124287	52-06	Договор №170/10.10.20 18г./ САЯ ГРУП ЕООД
6.	Интегрирана ВиК система и ПСОВ с.Борино ,област Смолян ПМС №260/24.11.2017г и ПУДОС.	12953842	2208632	79694	52-06	Договор №94/18.01.201 8г./ ТЕХНО- ЕНЕРДЖИ ООД
7.	Проект за ОУП и екологична оценка	167 160	55159	55159	53-09	Договор №121/26.11.20 15г./"ЕКО РИЗОЛВ"ООД
СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА						
1.	Лесоустройствен проект	35000	35000	-	53-09	

Както се вижда от горните таблици, община Борино през отчетния период /2019г./ е извършила, и продължава да реализира , голяма част от планираните дейности на заложените 3 стратегически цели в ОПР.

Единствено по стратегическа цел 1 дейностите са малко през периода, но администрацията се съобразява с това, кога, с какво и къде може да кандидатства за финансови средства. Усилията са насочени към търсене на възможности най-вече за външно финансиране,като това е определящо по кои приоритети ще се работи през дадения период.

V. ПРЕДВИДЕНИ ДЕЙСТВИЯ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Мерки за наблюдение и механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Необходимо е да се отбележи, че общинска администрация - Борино няма специално обособени механизми за събиране, обработка и анализ на данни.

Общоприетата практика е винаги да се отделя максималното от общинския бюджет за подобряване условията на живот на гражданите на територията на общината. В последните години финансиране на различни видове дейности са търси предимно чрез проекти по Оперативните програми и Структурните фондове на Европейския съюз и други донорски програми.

Наблюдението върху резултатите от реализиране на Общинския план за развитие се осъществява посредством:

- анализ на индикаторите за резултат и количество, които са разписани за постигане във всеки един от проектите с външно или собствено финансиране;

- анализирани на данни от общински регистри за различните публични услуги, предлагани от Общината;
- набиране на статистическа информация от различни институции и анализ на данните.

Мерки за осигуряване на информация и публичност

Общинският план за развитие е достъпен за всички ползватели на интернет пространството на сайта на община Борино. Там ежегодно ще се публикуват и докладите за наблюдение изпълнението на ОПР за 2014-2020г.

Информация по отношение изпълнението на мерките и дейностите залегнали в ОПР, обществеността получава и от публикациите в местните електронни и печатни издания от организираните пресконференции във връзка с подписване на договори за финансиране на проекти на Община Борино.

В електронните и печатни медии системно се отразява процеса на реализация на проектите. Информация се публикува и на официалния сайт на Общината.

Всеки един от одобрените за финансиране проекти е разработен на базата на предвидените в Общинския план приоритети, което е задължително условие на самите Оперативни програми.

На обществено обсъждане се подлагат предложенията за поемане на общински дълг във връзка с реализацията на проекти, за които има подписани договори за безвъзмездна финансова помощ. Изпълнението на тези проекти изисква обезпечаване с финансови ресурси до верифицирането на разходите и възстановяването им от Управляващите органи на оперативните програми.

Мерки за постигане на съответствие на Общинския план със секторните политики, планове и програми на територията на Общината

Действащият Общински план за развитие на община Борино за периода 2014-2020г. е разработен през 2014 г. в съответствие с предвижданията на Областна стратегия за развитие на област Смолян (2014-2020) г., Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020), Националната стратегия за регионално развитие (2012-2022), Националната програма за реформи (2011-2015), Националната програма за развитие България 2020, стратегията „Европа 2020” от една страна и Общинския план за развитие на община Борино за периода 2007-2013, актуализацията му и секторните местни стратегии от гледна точка на приемствеността им от друга.

Мерки за прилагане на принципа на партньорство

Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на местната политика за устойчиво развитие, относно очакваните резултати и ползите за местната

общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация.

Специфичните цели на действията обхващат:

1. Представяне в подходяща форма (публични дискусии, семинари, печатни материали, видеоматериали) на информация за предвижданията на общинския план за развитие за периода до 2020 г., за ролята на гражданите и на бизнеса по отношение определянето на приоритетите за развитие на общината и реализацията им и очакваните резултати в икономическата, социалната сфера, в областта на техническата инфраструктура и околната среда;

2. Фокусиране вниманието върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проекти на тази основа в публичния сектор, насочени към подобряване на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса;

3. Разясняване на конкретните задачи, които стоят пред кмета, общинския съвет, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации и гражданското общество за осигуряване висока ефективност при изпълнението на плана;

4. Разясняване на необходимостта и значението на стратегическото планиране на развитието на общината за повишаване ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по-голяма добавена стойност за общината;

5. Привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепата на ръководството на общината за реализация на плана.

Поради ограниченият брой неправителствени организации, както и липсата на представителни организации на бизнеса на местно ниво, основните партньори в изпълнението и наблюдението на ОПР са: общинската администрация, читалищата, Общински съвет, училищни настоятелства, училища, детски градини, групи от хора.

В процеса на реализация на ОПР се прилага принципа на партньорство най-вече в областта на реализация на проекти от общинско значение.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЯ, ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

В Община Борино е създадена добра организация за прилагане и изпълнение на ОПР от гледна точка на планирани и реализирани проекти, вътрешен мониторинг и контрол. През последните години общинската администрация се е възползвала от почти всички възможности за кандидатстване с проекти, привличане и усвояване на средства от европейски фондове и програми на българските министерства. Общината е натрупала сериозен опит в разработване на проекти и административен капацитет за тяхното управление и отчитане. Разработен е добър механизъм за избор на приоритетни за целевата територия проекти и дейности. Създадена е добра проектна готовност и база данни с проектни предложения, за които се търсят възможности за финансиране.

Общинската администрация следи за всички възможни европейски и национални програми и донорски организации, които биха могли да финансират отделни обекти, дейности и проекти, което да доведе до постигане целите на ОПР. Преди изготвянето на всяко проектно предложение, същото се предоставя за съгласуване с Общински съвет - Борино и единствено след определяне на проекта, като значим и приоритетен за общината се започва неговото изготвяне.

Изводи:

1. През 2019г. са реализирани дейности за подобряване условията за живот, естетизацията на градската и селищна среда;

2. Ангажиментите на Община Борино са свързани с поддържането на общинската транспортна инфраструктура, уличната мрежа, водоснабдителна и канализационна инфраструктура, подобряване управлението на отпадъците, повишаване на енергийната ефективност и намаляване на публичните разходи за енергия. Осигуряване на финансови ресурси за развитието на техническата инфраструктура е сериозно предизвикателство пред администрацията, предвид на нейната значимост за интегрираното социално-икономическо развитие на общината и привличането на нови инвеститори в общината;

3. Подобряват се условията за развитие на спорта и отдиха на територията на общината;

4. По-висока инициативност на общинска администрация в привличането на външни средства контрастира с по- слаба такава на местния бизнес, като по този начин не се експлоатират в достатъчна степен потенциала и ресурсите на територията за подобряване местното икономическо развитие. Общинският план за развитие (ОПР) на община Борино за периода 2014-2020 г. подпомага определянето на целите, средствата, инструментите и ресурсите, в чиито рамки политиката или програмата ще се реализира. Чрез тях в по-голяма степен се гарантират реалистичността, адекватността и кохерентността на политиките/програмите. Тяхното основно предназначение е и да оценят предварително възможните последици от осъществяването на политиките, да вземат предвид потребностите и очакванията на заинтересованите страни, да оценят съществуващите рискове и потенциалните конфликти. Предвиждането на обществени договорености и на обществено участие в изпълнението на политиката/програмата, вкл. колективни социални действия, може да бъде съществен проактивен принос към дизайна на политиката/програмата и към стратегията за изпълнението ѝ. Този принос трябва да се превърне в неразделна част на подготовката и последващото прилагане на политиките и програмите.

На база гореизложеното община Борино и през 2020 г. ще продължава последователната дългосрочно ориентирана и ресурсно осигурена общинска политика, адекватна и отговаряща на обективните социално – икономически и обществени условия за постигане на визията на общината:

Визия: „Община Борино– балансирано развита територия, постигнала устойчив икономически растеж на базата на налични ресурси, съхранена околна среда, инвестиции в човешкото развитие и трансграничното сътрудничество”

ЗАБЕЛЕЖКА:

Използваните данни за този доклад са предоставени от Общинска Администрация - община Борино и Национален Статистически Институт